

2|2|2|2|

ÅRSPLAN

TVEGERDØRDET FUS
BARNEHAGE 2018/19

INNHOLDSFORTEGNELSE

- s. 3 Tvesterjordet FUS Barnehage, presentasjon
- s. 5 vurderingsarbeid / plan- og dokumentasjonsarbeid
- s. 6 personalet
- s. 7 barnegruppene
- s. 8 samarbeidspartnere
- s. 9 samarbeid barnehage/hjem
- s.11 rutiner
- s.12 merkedager og tradisjoner
- s.13 planleggingsdager / foreldremøter / sommerstengt
- s.14 mat og måltider
- s.15 mål for det pedagogiske arbeidet
- s.16 sosial kompetanse/anti-mobbearbeid
- s.17 barns medvirkning
- s.18 fagområder og læring
- s.19 gruppeaktiviteter
- s.20 beskrivelse av gruppeaktivitetene
- s.24 aldersinndelte grupper
- s.25 planer for Ekorngruppen
- s.28 planer for Musegruppen og Bjørnegruppen
- s.29 planer for Marihøner
- s.30 progresjonsplaner for fagområdene
- s.38 personalmedvirkning og kompetanseutvikling
- s.39 foreldremedvirkning

TVETERJORDET FUS BARNEHAGE, PRESENTASJON.

Årsplanen inneholder en beskrivelse av Tvetterjordet FUS Barnehages virksomhet. Den gir en begrunnelse for, og utdyper noen tanker og ideer som ligger til grunn for arbeidet vårt. Den er et arbeidsredskap for personalet og et dokument som skal gi brukere og andre samarbeidspartnere en innsikt i barnehagens innhold. Kommunen bruker årsplanen som redskap for tilsyn.

Vi baserer vårt arbeid på noen faste modeller som videreutvikles over tid. Planene bygger på lovverk, kommunale og statlige føringer, samt personalets kunnskaper og erfaringer om barns utvikling og behov.

Tvetterjordet FUS barnehage eies av FUS-kjeden. Daglig leder er i samarbeid med Styret ansvarlig for driften.

Barnehagen har 28 barn i alderen 1 - 5 år.

Fast bemanning er:

1 styrer

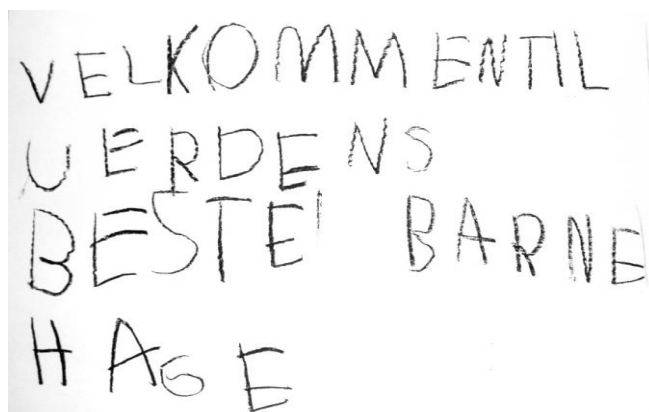
3 pedagogiske ledere

4 assistenter

I tillegg kan vi ha ekstra bemanning i forhold til barnehagens og barnegruppenes behov

Vi organiserer oss med utgangspunkt i 3 ulike grupper fordelt i forhold til alder og aktiviteter

Inneværende barnehage-år holder vi til i midlertidige lokaler i Gartnerveien 6. Der har vi fått store, lyse lokaler, med mange muligheter. Rommene er innredet på en måte som skal innby til forskjellige aktiviteter, og vi har et stort gymrom i underetasjen hvor barna kan boltre seg. Etter planen skal vi inn i splittet nye lokaler i Tveterveien ved oppstart av nytt barnehageår høsten 2019

VELKOMMENTIL
VERDENS
BESTE BARNE
HAGE

DETTE KJENNETEGNER OSS

- Vi er blide, positive og aktive voksne som legger vekt på å gi barnet ditt en trygg og forutsigbar hverdag. Fokus på enkeltbarns behov er en selvfølge for oss.
- Vi har en god atmosfære hvor alle foreldre, barn og personale kjenner hverandre godt. Dette gir et trygt og oversiktlig miljø med fornøyde brukere. Vi har gjennom mange år hatt svært god stabilitet i personalgruppen.
- Vi har uteaktiviteter hver dag uansett vær, og aldersinndelte grupper med turdag hver uke.
- Vi legger detaljerte planer for aktiviteter med barna, og er kjent for å gjennomføre disse!

Overordnet mål for all vår virksomhet er å gi barna gode opplevelser i hverdagen og lære dem sosiale ferdigheter med vekt på samarbeid med andre.

VURDERINGSARBEID.

Personalet har, som et ledd i kvalitetssikringen av barnehagen, rutiner på å vurdere planer og det daglige arbeidet på jevnlig **personal- og avdelingsmøter**, samt på **planleggingsdager**. Observasjoner av enkeltbarn og barnegrupper er et svært viktig arbeidsredskap.

Vi legger også vekt på å få foreldregruppen med på vurderingen via ulike samarbeidsfora.

Samarbeidsutvalget i barnehagen blir et viktig talerør for foreldrene, som vi oppfordrer dere til å bruke aktivt. Vi utveksler også erfaringer, ideer og vurderinger på **foreldremøtene**.

Gjennom **foreldresamtalene** får vi muligheten til å vurdere det enkelte barn og den enkelte families spesifikke behov. Det har blitt gjennomført brukerundersøkelser etter samme mønster og hyppighet som Barnehagekontoret i kommunen gjennomfører. Resultatene fra undersøkelsen brukes i det videre planleggings- og utviklingsarbeidet.

Vi har over mange år utviklet en arbeidsform som har gitt gode resultater. Dette bygger vi videre på i årets planer, både med tanke på faglig innhold og faste tradisjoner. Vi har temaer som går igjen fra år til år, noe er knyttet spesielt til de ulike aldersgruppene. Det skaper forventninger i barnegruppen, de gleder seg til det blir deres tur. Som dere vil se i planene tilføres det også nye ting, og planer og aktiviteter vil utvikles med utgangspunkt i de barn og voksne som til enhver tid utgjør Tveterjordet FUS Barnehage.

BARNEHAGENS PLAN- OG DOKUMENTASJONSARBEID.

Årsplanen er personalets arbeidsdokument, basert på Barnehageloven og Rammeplan for barnehagen (ny Rammeplan 2017). Årsplanen gir en oversikt over hovedtrekkene i barnehagens planer. Den synliggjør våre mål for det pedagogiske arbeidet, og de metodene som tas i bruk. Planen behandles og godkjennes av SU.

I Tveterjordet formidler vi våre detaljerte planer gjennom aktivitetsplanen (ukeplanen) som deles ut hver uke. Her gis det opplysninger om de konkrete planene for enkeltbarn/grupper kommende uke.

Det skrives rapporter fra dagens gjøremål, disse er å finne på oppslagstavle i garderoben. Vi tar bilder fra barnehagehverdagen, dette viser vi på våre digitale billedskjermer ved passende anledninger, eller vi setter sammen fotofortellinger som vises på ulike arrangementer.

PERSONALET.

Bemanningen i barnehagen fastsettes ut fra barnetall og alder på barna i samsvar med Barnehageloven.

Vi ansetter ekstra ressurser og vikarer etter behov.

BEMANNING 2018/19:

Pedagogisk leder:	Marianne Lunde	100 % still.
Pedagogisk leder på dispensasjon:	Nina Horni	100 % still.
Pedagogisk leder på dispensasjon	Nina S. Torrissen	80% still.
Assistent:	Siv Hege Nylund-vanBerkel	100% still.
Assistent:	Lana Gowie	100% still.
Assistent:	Nora Felberg	100% still.
Assistent	Sana Sahbaz	100% still.
Assistent	Mathias Langfoss	20% still.
Daglig leder:	Kirsti Ofstad	100% still.

BARNEGRUPPEN
i alt 28 BARN

FØDT 2013

1 gutt
7 jenter

FØDT 2014

1 gutt
1 jente

FØDT 2015

1 gutt
3 jenter

FØDT 2016

5 gutt
4 jenter

FØDT 2017

4 gutter
1 jente

SAMARBEIDSPARTNERE.

Tveterjordet FUS Barnehage, som er en del av det private barnehagetilbudet i Bærum kommune, har mange samarbeidspartnere. Vi vil her presentere noen av disse nærmere:

FORELDREGRUPPEN:

Samarbeidet med foreldrene er meget viktig for oss. Gjennom foreldremøter, foreldresamtaler, foreldrekafe og div. andre arrangementer, vektlegger vi å få til et samarbeid til barnas beste. Vi ønsker å ha en åpen dialog med foreldrene angående innhold og drift av barnehagen.

Vi er også i noen grad avhengig av foreldrenes innsats i form av dugnadsarbeid, styreverv osv. Vi ser at det er svært viktig bl.a. for barnehagens økonomiske situasjon at alle foreldre er bevisste på dette ansvaret.

SKOLEN:

Barna i Balder sokner til flere forskjellige skoler. Det er viktig for oss å ha kontakt med den enkelte skole i forbindelse med overgang barnehage/skole. Hver vår går vi på besøk med førskolebarna til de aktuelle skolene, slik at de får hilst på personalet og gjort seg litt kjent med lokalene. Enkelte skoleledere kommer også på besøk til barnehagen for å hilse på barna.

PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE, Bekkestua område:

Dette er en kommunal tjeneste som personalet og foreldre kan kontakte dersom det er saker vi ønsker råd og veiledning på angående enkeltbarn eller barnegruppen generelt. Med tillatelse fra foreldrene kan vi også selv ved behov benytte oss av ulike kartleggingsverktøy.

BÆRUM KOMMUNE:

Barnehageadministrasjonen i Bærum kommune har tilsyn med alle barnehagene i kommunen, også de private, og ser til at lover og forskrifter blir fulgt. Det arrangeres faste møter mellom styrere i alle Bærum's barnehager og barnehageadministrasjonen i Bærum, slik at vi holdes orientert om hva som skjer på barnehagesektoren i kommunen. De private barnehagene får også tilbud om å delta på kurs som kommunen organiserer.

Kommunen administrerer bevilgning av midler til støtteordninger for barn med spesielle behov.

FUS-KJEDEN OG TRYGGE BARNEHAGER

Vi har fra 1.august gått inn i FUS-kjeden og har dermed et godt støtteapparat i ryggen. Det arrangeres kurs/opplæring for personalet og man har sitt interne driftsystem vi nyter godt av. Trygge barnehager driver bl.a. med bygging av nye FUS-barnehager, og de står for bygging av den nye barnehagen i Tveterveien på Haslum. Denne skal stå ferdig til starten av barnehageåret 2019

PRIVATE BARNEHAGER I ØSTRE BÆRUM.

Styrer er med i to ulike nettverk for styrere i andre private barnehager i vårt distrikt. Vi samarbeider om saker av felles interesse, kan ta felles initiativ overfor kommunen, og arrangerer felles kurs/møter for personal- og foreldregruppene.

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG HJEM.

Vi legger vekt på et nært og konstruktivt samarbeid med foreldrene, slik at begge parter kan informere hverandre om sine forventninger. Dette medvirker i sin tur til å sikre barna en trygg og verdifull barnehagehverdag. Personalets samarbeid med barnets foreldre bygger på innsikt i hvilken rolle hjemmet og barnehagen hver især spiller i barnets liv. Arbeidet i barnehagen tar utgangspunkt i en grunnleggende respekt for foreldrenes kompetanse som foreldre, og den rett og det ansvar de har for å oppdra sine barn på den måten som er riktig i forhold til deres tradisjoner, normer og vurderinger. Det er viktig at både foreldre og personalet er aktive og ansvarlige deltakere i barnets utvikling og læring i barnehagen. Det er av stor betydning at foreldre og personalet har gjensidig tillit og et ønske om samarbeid for at barnehagen og hjemmet skal oppleves som en helhet i barnets hverdag.

Ulike samarbeidsformer:

***Daglig muntlig informasjon.**

Dette er den viktigste form for kontakt mellom foreldre og personalet. Barn og foreldre blir møtt i garderoben og viktige beskjeder formidles. Om ettermiddagen skal foreldrene få vite om spesielle hendelser i løpet av dagen.

***Daglig skriftlig informasjon.**

På oppslagstavlen i garderoben vil det bli hengt opp en dagsrapport som forteller om dagens hendelser, spesielle turer eller arrangementer vi har hvert med på. Her vil også valg av aktiviteter i verkstedgruppene komme fram. For å holde deg oppdatert, er det viktig å sjekke oppslagstavlen daglig.

***Ukeplan.**

Hver fredag blir det levert ut en plan som forteller hva som skal skje neste uke. Der står det litt om innholdet i de ulike planlagte gruppeaktivitetene, og diverse praktiske opplysninger som er viktige å få med seg!

***Foreldresamtaler.**

2 ganger i året innkalles det til foreldresamtaler, hvor avdelingsleder og foreldre snakker sammen om det enkelte barns utvikling, behov og oppfølging. Rutinemessig har vi en samtale i løpet av høsten og en oppfølgingssamtale på vårparten. Foreldrene kan selvsagt be om tid til samtaler i tillegg til dette.

***Foreldremøter.**

Vi arrangerer foreldremøte felles for hele barnehagen hver høst, i forbindelse med presentasjon av årsplanen. Vi har vanligvis også et temamøte i vårhalvåret, ofte med innleid foredragsholder. Evt. andre møter kan holdes i løpet av året etter behov, gjerne etter initiativ fra foreldrerrådet (= foreldrene i barnehagen)!

***Foreldrekaffe.**

Vi arrangerer foreldrekaffe noen ettermiddager i løpet av året. Her er det meningen at de som har anledning tar seg litt ekstra god tid ved henting av barna, får seg en kopp kaffe og noe å bite i før de går hjem. Som regel vil barna underholde litt med sanger de har lært! Dette er helt uformelt, og det forventes ikke at alle har anledning til å delta hver gang. Foreldrekaffen er en fin anledning for foreldrene å bli kjent med hverandre. Man kan ikke forvente å treffe hele personalgruppen en slik ettermiddagsstund, hvem som er tilstede vil variere utfra de oppsatte vaktene.

***Besøk av nye barn.**

Om våren inviteres de nye barna til et besøk i barnehagen. Vi avtaler tid med hver og en, da vi har erfart at det er vanskelig å finne et felles tidspunkt som passer alle. Her får de treffe barn og voksne i barnehagen, samtidig som de får se seg om i lokalene. Det blir gitt praktiske opplysninger, og foreldrene får mulighet til å få besvart evt. spørsmål angående oppstart.

*Tradisjonelle arrangementer i barnehagen hvor foreldrene deltar er også en del av foreldresamarbeidet. **Foreldreråd og Samarbeidsutvalg (SU)** er og viktige arenaer for dette arbeidet.

VI FORVENTER AT FORELDRENE:

- benytter seg av muligheten til å påvirke barnehagens innhold ved å engasjere seg i samarbeidsutvalg og foreldreråd
- gir tilbakemelding om hvordan barnehagens tilbud virker på *sitt* barn
- sender med barnet **klær** som er tilpasset **vær**
- holder seg orientert om planer og skriv som distribueres, og besvarer div. forespørsler innen fristene.
- gir beskjed når barnet holdes hjemme fra barnehagen
- ALLTID gir beskjed når barnet skal hentes av andre
- ALLTID sørger for å ta kontakt med en av personalet ved levering/henting av barn
- ALDRI lar barnet gå ut av porten alene, verken løpe ut for å møte noen, eller gå i forveien til bilen
- respekterer barnehagens åpningstider (07.30-17.00)
- avslutter samtaler i mobiltelefon. FØR barna hentes. Barnet fortjener full oppmerksomhet i hentesituasjonen!

KAFFE OG TE STÅR PÅ KJØKKENET, SITT GJERNE NED EN STUND NÅR DU HAR LITT EKSTRA TID!

RUTINER

Som det fremgår av dag- og ukerutinene nedenfor, er det lagt inn tid til spontane og ikke-voksenstyrte aktiviteter. Dette er en viktig del av barnehagedagen for barnet, og forskning viser at disse situasjonene er svært lærerike for barna. Sosialt samspill og mulighet til egne initiativ i leken er viktige brikker for en god utvikling. Mye av hverdagen består av de små tingene, samspillet mellom barn eller mellom voksne og barn. Fordi vi er så mange sammen, lærer vi også mye om å ta hensyn til hverandre og tilpasse oss felles regler.

DAGLIGE RUTINER:

- 07.30 Barnehagen åpner. De som ønsker det spiser medbragt frokost. Frilek.
- ca. 09.15 Morgensamling
- “ 9.30 Gruppeaktiviteter
- “ 10.40 Samlingsstund
- “ 11.00 Måltid
- “ 11.30 Utelek
- “ 14.30 Måltid
- “ 15.00 Frilek ute/inne (avhengig av årstid og været)
- 17.00 Barnehagen stenger, foreldrene skal være på plass innen 16.45

RYDDING: Barna deltar selvsagt i ryddingen ved skifte av aktiviteter. Vi legger vekt på å innarbeide gode rutiner på dette området.

UKEPROGRAM:

- Mandag: Gruppeaktiviteter i faste grupper. Barna er inndelt i faste grupper med faste aktiviteter, 4-7 barn pr. gruppe. Grupper og aktiviteter vil skifte ca. hver 6. uke
- Tirsdag og onsdag: Aldersinndelte grupper. Tema og aktiviteter tilrettelegges etter barnas nivå. Samlingsstund i gruppene.
- Torsdag: Barna gjør selvstendige valg innenfor et gitt, tilrettelagtaktivitetstilbud. (se beskrivelse av de ulike verkstedsaktivitetene s. 21-24)
- Fredag: Arbeid knyttet til ulike tema. Vi kommer til å fokusere på all verdens dyr i høsthalvåret, og eventyr i vårhalvåret.

MERKEDAGER OG TRADISJONER

-HØSTFEST.

uteaktiviteter med barna om formiddagen, sammenkomst med foreldre, servering av lapskaus om ettermiddagen. 06.09.18

-ADVENT: Vi gjør ventetiden til en koselig tid i barnehagen, med aktiviteter i tråd med norske tradisjoner.

desember

-LUCIAFEIRING: Hele familien inviteres til lysfest tidlig om morgenen.

13.12.18

-NISSEFEST: Fest for barna en av de siste dagene før jul. Sammenkomst med foreldre om ettermiddagen.

20.12.18

-KARNEVAL OG FASTELAVN: Vi kler oss ut, danser samba og slår "Katta ut av sekken"

01.03.19

-VINTERLEKER: Det arrangeres en ski/aktivitetsdag i februar/mars, så sant vær og føre tillater det!

februar/mars

-PÅSKE: Vår og fornyelse,- vi formidler noen tradisjoner rundt påskefeiringen.

Gul Lunch for barna siste fredag før påskeferien. Ta på gule klær, vi spiser gul mat!

12.04.19

-VÅRFEST: Vi lager en vårfest for barna i barnehagen, med leker, pølser og mye gøy!

16.05.19

-BONDEGÅRDSBESØK

04.06.19

SOMMERFEST

Sammenkomst med foreldre og søsken mot slutten av barnehageåret

12.06.19

FØDSELSDAGSFEIRINGER: Barnas fødselsdager markeres i barnehagen med flagg, krone, bursdagskappe og mere til!

PLANLEGGINGS-DAGER

Balder Barnehage har 3-5 planleggingsdager i året, barnehagen er da stengt for barna.

Planleggingsdager benyttes til kursing av personalet, felles planlegging og vurdering.

Planleggingsdagene i barnehageåret 18/19 er fastsatt slik:

17. august

2. november

31. mai

(vi stenger den ”inneklemt” fredagen, fordi vi erfarer at for de fleste er dette en dag som er enklere å tilpasse i forhold til jobb. Personalet innarbeider tiden gjennom kurs og møter på kveldstid)

FORELDREMØTER

Høstens foreldremøte: 18. september

Vi ønsker også å arrangere et felles temamøte i samarbeid med andre barnehager i distriktet i løpet av vårhalvåret.

SOMMERSTENGT

Barnehagen holder vanligvis stengt uke 28, 29 og 30.

Det sendes ut påmeldingsskjema som avgjør bemanningen de øvrige ukene i sommerferien.

MAT OG MÅLTIDER

Vi ønsker å fokusere på et sunt kosthold i hverdagen.

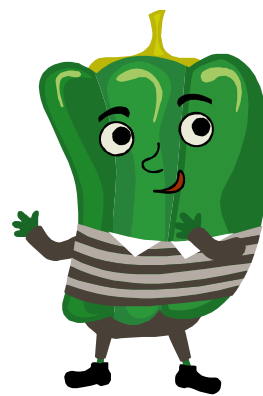
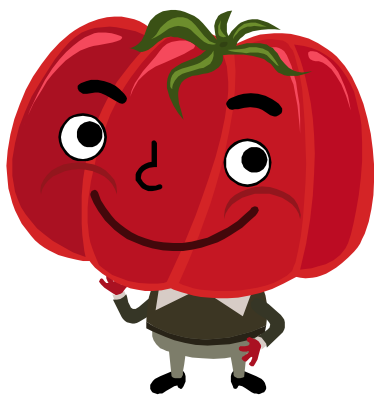
På grunn av midlertidig dårlige kjøkkenfasiliteter, vil lunchen dette barnehageåret stort sett basere seg på medbragt niste hjemmefra. Vi vil servere et ettermiddagsmåltid bestående av knekkebrød, smørepålegg og frukt. Vi har levering av varm-mat hver fredag, hva som blir servert den enkelte fredagen finner dere på ukeplanen hver uke.

Det er opp til foreldrene hva som sendes med i barnas matpakker, men vil oppfordre til å tenke sunt og næringsrikt, f.eks . ser vi at det er populært hos mange med rester fra gårsdagens middag, oppkuttete grønnsaker osv.

Fruktmåltidet som serveres om ettermiddagen består av knekkebrød med div. tube-pålegg og div. frukt. Det vanligste er bananer, epler, appelsiner, pærer og gulrot, men dette blir innimellom supplert med både ananas, druer, kiwi og andre spennende godsaker.

Vi sørger for en hyggelig og rolig atmosfære under måltidene, og de voksne sitter sammen med barna og spiser. Det er også viktig for oss å lære barna god hygiene i forbindelse med måltidene og håndtering av mat. Gode rutiner med håndvask, hvordan man sitter til bords osv. inngår som en naturlig del av helheten.

Gylden middelvei: Sunn og næringsrik mat er viktig i hverdagen Vi har i samråd med foreldrene valgt å kutte ut kaker og søtsaker ved bursdagsfeiringer i barnehagen, og overlater det til den private feiringen. Vi vil likevel fortsatt unne oss litt ekstra godt av og til, og på spesielle fester i barnehagen vil du fortsatt oppleve at vi serverer en kakebit e.l. !

MÅL FOR DET PEDAGOGISKE ARBEIDET

Tveterjordet FUS Barnehages pedagogiske arbeid bygger på revidert Lov om barnehager (01.01.06) og forskrifter til denne; Rammeplan for barnehager (2017)

Rammeplanen gir barnehagens personale en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnehagens innhold bygger på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek, læring, sosial og språklig kompetanse er sentrale elementer som ses i nær sammenheng.

Vi har formulert tre målsettinger for vårt daglige arbeid:

-Vi lærer barna sosiale ferdigheter som gjør dem rustet til å samarbeide positivt med andre mennesker. Vi skaper gode holdninger hos barna gjennom å lære dem å akseptere og sette pris på hverandres ulikheter. Vi viser barna at alle har noe å bidra med i fellesskapet.

-Vi gir barna positive opplevelser som skaper glede, kunnskap og interesse for nærmiljøet, naturen og miljøarbeid.

-Vi legger stor vekt på fysisk aktivitet med mye uteliv, slik at barna får gode forutsetninger for den motoriske utviklingen.

For å nå disse målene benytter vi ulike metoder, som er nærmere beskrevet under de forskjellige aktivitetene. Her er også målsettingene konkretisert med utgangspunkt i de ulike fagområdene.

FUS-barnehagene har sin egen felles service-erklæring som skal tydeliggjøre hva man kan forvente av en FUS-barnehage. (Se våre hjemmesider)

Vi tilbringer også dette året i midlertidige lokaler . Vi er organisert som en én avdeling med små og store barn i fellesskap, men deler oss i mindre grupper med faste voksne gjennom dagens aktiviteter. På den måten får vi skjermet de minste, og vi får utnyttet de ulike rommene i barnehagen på en god måte. For eksempel har vi nå et stort gymrom i underetasjen som er veldig populært!

Hovedtanken i alt vårt arbeid i barnehagen er å skape DEN GODE HVERDAGEN for barna og ivareta det enkelte barns behov for både omsorg og læring på best mulig måte. I hverdagsaktivitetene kan vi se når barnet opplever en mestringssituasjon, og kan som voksen bekrefte denne. Dette gir barnet en positiv selvoppfatning. Ved å synliggjøre hverandres gode egenskaper (gjelder både barn og voksne) skaper vi et aksepterende miljø hvor alle kan bidra med sitt. Ved at vi voksne fokuserer på samarbeid og god kommunikasjon oss imellom, er vi gode rollemodeller og legger et godt grunnlag for trivsel for både barn og voksne i Tveterjordet barnehage.

SOSIAL KOMPETANSE / FOREBYGGING AV MOBBING

Å utvikle sosial kompetanse vil i praksis si å lære sosiale ferdigheter gjennom konkrete hendelser i dagliglivet. I barnehagesammenheng fokuserer vi på innlevelsesevne, å kunne hjelpe andre, selvkontroll, lek/glede/humor og selvhevdelse.

Mye av arbeidet for å utvikle barnas sosiale ferdigheter foregår i rutinesituasjoner, som under måltidet og i garderoben, i tillegg til i strukturerte situasjoner som f.eks. samlingsstunder. Den aller viktigste arenaen for denne type læring er imidlertid barnas egen lek. Derfor legger vi stor vekt på god tilrettelegging, og tilstedeværelse og oppfølging fra de voksne. Vi må være nær og hjelpe til med håndtering av uoverensstemmelser, og se til at det ikke utvikler seg dårlig samspill som igjen kan føre til utestengelse og mobbing. Vi toner ned bruken av begrepet ”bestevenn”, og vil heller fokusere på at alle er gode venner og at det går an å leke med forskjellige venner fra dag til dag, uten at det betyr at de andre er glemt. Vennskap blant barn kan bety glede over det å være sammen akkurat nå, skape mening sammen og en felles humor. På samme måte som voksne, kan barn ha glede av ulike venner i ulike aktiviteter. De utvikler flere vennsapsrelasjoner der de får utfolde seg forskjellig.

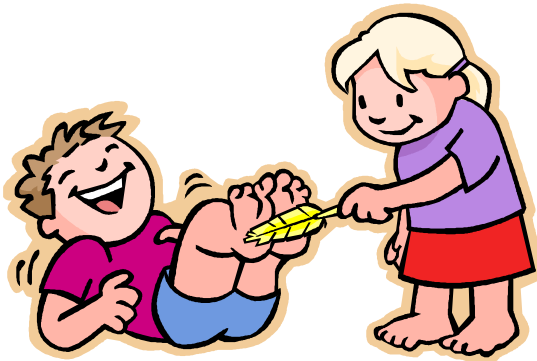
I Balder skal ingen utestenges fra lek de ønsker å delta i, vi hjelper alle til å finne sin rolle.

I arbeidet med inkludering og utvikling av gode lekemønstre, trenger vi et godt samarbeid med foreldregruppen. Det er for eksempel viktig at alle barn omtales på en positiv måte, og at man, når konflikter måtte oppstå, forsøker å forklare barna at noen trenger mer hjelp til å følge regler og normer, og at de voksne er der for å hjelpe.

Vi opplever av og til usikkerhet i forhold til ”hvem inviterer vi i bursdagselskap?” For oss er det viktig at man holder seg til et SYSTEM som lett lar seg forklare for barna, for eksempel at alle barn på samme alderstrinn inviteres. Dette for å forhindre triste barn som føler seg utestengt.

Vi har innarbeidet en fast aktivitet der vi jobber spesielt med selvhevdelse, og hvor vi har spesiell oppmerksomhet mot enkeltbarna i gruppen. Vi kaller det for ”DAGENS BARN”. Hver fredag har vi på forhånd valgt ut et barn som er Dagens Barn. Han eller hun kan da ta med seg leker, ting de har funnet ute i naturen, bilder og lignende som de ønsker å vise fram og fortelle litt om til de andre barna. Kanskje har de et ønske om en sang vi skal syng, eller en historie/vits/gåte de vil fortelle.

På ukeplanen som deles ut hver fredag vil det stå hvem som er Dagens Barn neste fredag, det gir familien en uke til å forberede seg. Noen barn vil trenge hjelp til å velge hva de vil ha med seg, eller tips til hva de skal si og fortelle om. De vil også få hjelp fra oss voksne i barnehagen til å formidle sine ting, men målet er at barna etter hvert skal tørre å ta ordet selv.

BARNES MEDVIRKNING

Barns medvirkning i barnehagen er ikke synonymt med å la barna velge fritt og la dem gjøre som de vil. Det handler i stor grad om en pedagogisk praksis som skaper prosesser der vi sikrer at alles stemmer blir hørt og at alle opplever at de har betydning for det som foregår i barnehagen. Tanken om barns medvirkning bygger på ideer om likeverdighet og respekt for hverandre.

I Balder Barnehage har vi alltid fokus på barns medvirkning. Fordi barnegruppene er organisert som en åpen helhet, vil barna for eksempel hver dag ha mulighet til å velge hvor de vil leke, - og med hvem.

Vi er en liten og oversiktlig barnehage, noe som bidrar til at alle de voksne har god kjennskap til hvert enkelt barns ønsker og behov, tolker barnas signaler og følger dette godt opp gjennom barnehagedagen.

Av organiserte aktiviteter som setter barns medvirkning i fokus vil vi nevne:

- Barnas egne valg av aktiviteter i verkstedgruppene. (hver uke)
- Oppmerksomhet på barnas initiativ i lek og aktiviteter
- Ekornmøter hvor barna er med og diskuterer planer og hverdagsliv i barnehagen. Samtalene preges av hva barna er opptatt av der og da (hver uke)
- Barneintervjuer av de eldste i forkant av foreldresamtaler før jul

FAGOMRÅDER OG LÆRING

En vesentlig del av barnas læring skjer gjennom dagliglivsaktivitetene våre og den frie leken. Barna er til daglig organisert i aldersblandede grupper. Ved å blande barna uavhengig av alder i lek og aktivitet får vi mange positive virkninger: barna får varierte sosiale erfaringer, de små får mange gode modeller blant de eldre barna, ulikheter i modenhet og utvikling blir mindre synlig, og vi ser at barna viser hverandre mye omsorg.

Vi er opptatt av å se barnehagen som en helhet, der både barn og voksne føler seg ”hjemme” på hele huset. Slik får vi utnyttet alles ressurser på best mulig måte, og er mindre sårbare for eksempel ved fravær i personalgruppen. Vi ser imidlertid at med flere ett-åringer og to-åringer enn tidligere, vil det være behov for større skjerming av denne gruppen. Gjennom god tilrettelegging sørger vi for at alle får de samme tilbud og muligheter i forhold til aktiviteter og praktisk hverdagsliv, uavhengig av bakgrunn og kjønn. Personalet legger vekt på å framstå som gode forbilder, og vi har fokus på god kommunikasjon i forhold til hvilke holdninger vi formidler. Vi legger vekt på at alle blir inkludert, og at forskjellighet blir satt pris på, dette gjelder både for barn og voksne.

For å sikre at alle fagområder blir tilstrekkelig ivaretatt, og at alle barn får gode aktivitetstilbud på sitt nivå, legges det opp til mer strukturerte og voksenstyrte aktiviteter i perioder av dagen. Da deles barna i grupper, enten med utgangspunkt i valgte aktiviteter (verkstedgrupper), eller i aldersinndelte grupper.

Satsningsområder: Lek og forebygging av mobbing

I tråd med Bærum kommunes satsing på arbeid for **forebygging av mobbing**, vil vi opprettholde vårt fokus på dette området. Vår innfallsvinkel i arbeidet er å fokusere på **inkludering** i lek og hverdagsaktiviteter. Det er beskrevet mer om dette i avsnittet om sosial kompetanse.

I vår barnehage har vi alltid hatt stort fokus på å tilrettelegge for god lek i barnegruppene. Vi setter av mye tid til lek hver dag, og framhever verdien av lekeaktiviteten i seg selv. Ved at vi setter sammen barnegruppene på ulike måter, stimuleres barna til ulike former for lek. De voksnes oppgave er, gjennom en god tilstedeværelse, å tilrettelegge og bistå for at leken skal utvikles på en god måte for barna. De minste barna blir skjermet i en egen gruppe deler av dagen, for å kunne leke uten avbrytelser fra de som er eldre. Samtidig er det viktig for oss å utnytte det gode samspillet på tvers av aldersgruppene. Gruppesammensettingen gir oss en unik anledning til å utnytte de ulike aldersgruppers styrker, slik at de minste kan dra nytte av de eldres initiativ og kunnskap. De store barna viser mye omsorg, er gode rollemodeller og lærer seg å inkludere de små på en god måte i sin lek.

GRUPPEAKTIVITETER.

Rammeplanen beskriver 7 fagområder som skal ivaretas gjennom ulike aktiviteter i barnehagen:

- 1) Kommunikasjon, språk og tekst
- 2) Kropp, bevegelse, mat og helse
- 3) Kunst, kultur og kreativitet
- 4) Natur, miljø og teknologi
- 5) Antall, rom og form
- 6) Etikk, religion og filosofi
- 7) Nærmiljø og samfunn

Gjennom aktivitetene i verkstedgruppene sørger vi for å berøre alle disse områdene gjennom barnehageåret. Vi legger tilrette for ulike aktiviteter, mye med utgangspunkt i de voksnes kompetanse og interesser, slik at alle fagområdene gjenspeiles. Lek, kreativitet, glede og humor skal dessuten gjennomsyre arbeidet på alle læringsområdene.

Inneværende år har vi følgende grupper som vektlegger de respektive fagområder:

- musikk (fagområdene 1,2,3)
- drama/rollelek (fagområdene 1,3,7)
- ballek/bevegelseslek (fagområde 2)
- konstruksjonslek (fagområdene 4, 5)
- bøker og spill (fagområdene 1, 6, 5)
- forming/snekring (fagområdene 3, 5)
- turgruppe (fagområdene 2, 4, 5, 6, 7)
- lekegruppe (varierte aktiviteter for de aller minste, trekker inn noe fra det meste!)

En dag i uken velger barna selv hvilken gruppe de vil være med i, den andre gruppedagen har vi organisert faste grupper med 4-6 barn pr gruppe. Her får vi mulighet til å holde på med prosjekter som går over flere uker, vi bytter aktivitet ca. hver 6. uke

BESKRIVELSE AV AKTIVITETENE

*Mariehøner.

De yngste barna er fast med i denne gruppen. De har foreløpig ikke forutsetninger til å kunne foreta valg på lik linje med de større barna. Det vil foregå ulike aktiviteter i denne gruppen, men vi prioriterer uteaktiviteter. Det er veldig fint for de minste å ha uteområdet for seg selv, og mange av dem sover store deler av den vanlige utetiden. Vi prioriterer god bemanning for denne gruppen, for å kunne gi alle den hjelp og oppmerksomhet de behøver.

Mål: -Barna skal få trening i de sosiale lekereglene
-Barna skal få øvelse i å ta kontakt med andre barn og opprettholde denne over tid.

*Rollelek.

Den mest spontane form for drama finnes i barns symbolske handlinger i rolleleken. Her er barnet både dramatiker, iscenesetter, forteller, skuespiller og sitt eget publikum i en og samme lek. Rollelek er en naturlig og viktig uttrykksform for små barn, og i gruppene vil det bli lagt vekt på at barna selv bestemmer hva de vil leke. Som regel tar det ikke lang tid før både scene, roller og handling er bestemt. Likevel er den voksne tilstede som inspirator, støtte om det skulle oppstå konflikter, eller for å hjelpe barn til å tørre å påta seg roller de vanligvis ikke tar. For de voksne er denne gruppeaktiviteten også en unik mulighet til å observere barna i en naturlig lekesituasjon.

I denne gruppeaktiviteten vil vi også, hvis interessen er tilstede fra barnas side, kunne tilrettelegge for små seanser med mer tradisjonelt dukketeater/skuespill.

Mål: -Barna skal få erfaring med de sosiale lekereglene
-Barna skal få en god opplevelse og føle seg verdsatt som lekekamerat
-Barna skal oppleve gleden ved å gå inn i en rolle og spille fra f.eks. kjente eventyr og sanger

*Konstruksjonslek.

I likhet med rolleleken vil denne aktiviteten inneholde mye sosial lek. For at man skal bygge noe sammen, må det først avklares hva man skal bygge, hvem som bygger hva, og hvordan dette teknisk skal løses. Dette gir barna god trening i kommunikasjon, samarbeid og problemløsning. Barna får øket begrepsforståelse, og teknisk innsikt ved bruk av ulike klossetyper/størrelser. Konstruksjonsleken vil ofte gli over i fantasilek med rollefigurer og handling etterhvert som byggverkene tar form.

Mål: -Barna skal få erfaring i de sosiale lekereglene
-Barna skal få trening i samarbeid, kommunikasjon og problemløsning
-Barna skal få øket teknisk innsikt (størrelse, form, belastninger osv.)

*Bøker/Spill.

Her har barna mulighet til å konsentrere seg om å lese bøker eller spille spill sammen med en voksen i rolige omgivelser.

Vi samtaler om det vi leser, lærer regler i enkle (og etterhvert mer utfordrende) spill.

- Mål:
- Barna skal få innsikt i nye (ukjente) bøker og fortellinger
  - Barna skal lære regler, turtaking og andre teknikker i spill
  - Barna skal øke sin begrepsforståelse, og få språktrening
  - Barna skal forbedre evnen til samarbeid

*Turgruppe

Vi tar med barna på turer i naturen utenfor barnehagen. Skallum-jordene er et område vi vil benytte en del, og vi vil også ha mulighet til å ta buss til Fossum og Steinsskogen for å komme oss ut i marka. På turene samarbeider vi med barna og følger opp deres initiativ. Barna er i ulik alder, og vi legger stor vekt på at de hjelper og støtter hverandre. De oppmuntrer hverandre, hjelper til med åpning av sekken, leier hverandre osv. Barna blir kjent med ulike planter, trær (eks. forskjell på bartrær og nåletrær), insekter, sopp og fugler. Vi lærer viktigheten av å ta vare på naturen, forlate rasteplassen slik det så ut da vi kom, rydde etter oss.

- Mål:
- Barna skal bli trygge i skogen
  - Barna skal oppleve friluftslivets gleder
  - Barna skal tilegne seg lærdom om naturen

*Lekegruppe:

Tar fram spesielle leker som ikke står fremme til vanlig, barna velger hva de vil leke med. Denne type lek gir god øvelse i samarbeid, de må bli enige, de må dele, de sorterer og framfor alt, de koser seg!

*Forming.

Forming omfatter tegning, maling, modellering, papirarbeid, klippe/lime-aktiviteter, tekstil- og garnarbeider, snekring m.m. Barn uttrykker og bearbeider tanker og følelser gjennom formingsaktiviteter. De bearbeider også sine iakttagelser og sin oppfatning av virkeligheten. Forming er et fag som ofte brukes som metode i temaarbeid, men gjennom disse mindre gruppene får den voksne gitt barnet mer oppmerksomhet og veiledning i prosessen. Forutsetningen for at barna skal kunne bruke forming som et uttrykksmiddel er kjennskap til ulike teknikker og materialer, noe vi legger vekt på i denne gruppen.

- Mål:
- Gi barna kjennskap til bruk av ulike materialer og teknikker
  - Gi barna mulighet til å uttrykke sanseintrykk og følelser
  - Ta vare på og videreutvikle barnas kreative evner
  - Oppøve øye/hånd-koordinasjon
  - Oppøve finmotorikken

*Bevegelseslek/ballek

For førskolebarn er fysisk aktivitet og bevegelse forbundet med utviklingen av motoriske ferdigheter. Etter hvert som kroppen vokser, må det å beherske armer og ben, balanse og samordning av bevegelser øves opp. I lek erfarer barna kroppens muligheter, og de prøver ut ferdigheter. Dette gir større kroppsbevissthet og selvkontroll og utvikler romfølelse. Vi benytter oss av utstyr som baller, ribbevegg, matter, osv. Mulighetene for varierte aktiviteter er gode med det fine gymrommet vi disponerer i år. Vi har også tilgang på utfordrende klatrestativer og ballbinge på skolegården rett i nærheten, så dette vil vi benytte oss av så ofte som mulig.

- Mål:
- Gi barna øket erfaring innenfor fysisk aktivitet og bevegelse
  - Sørge for at alle blir kjent med mange muligheter for kroppslig aktivitet, og lære de grunnleggende motoriske ferdigheter
  - Oppøve grovmotorikken

*Musikk.

Musikk er et ikke-verbalt språk der barna får mulighet til lytting, utøving og samspill både i skapende og gjenskapende aktiviteter. Fra områdene musikk, sang og dans finner barna impulser og uttryksmuligheter for følelser og tanker. Barns forhold til musikk er direkte preget av barnets naturlige nærhet til toner, klanger og rytmer, og vi vil vektlegge å høre mye på ulike typer musikk. Musikk benytter vi hver eneste dag i barnehagen, men gjennom vekstedgruppen får barna mulighet til å fordype seg i de ulike områder som lytting, rytmer, klanger, dans osv. Vi benytter også et eget program som kalles «Mini-røris», der musikk og bevegelse settes sammen.

- Mål:
- Barna skal få tid til å undre seg og eksperimentere innenfor ulike områder av musikkens verden
  - Barna skal få glade musikkopplevelser i små grupper
  - Barna skal få erfaring i bruk av enkle rytmeinstrumenter

TEMA-ARBEID, FREDAGER

Inneværende barnehageår vil vi ha fokus på følgende temaer:

1. periode: All verdens dyr
2. periode: Eventyr

Vi vil også i dette arbeidet dele barna inn i grupper, slik at opplegget tilrettelegges for barnas ulike nivå.

I det følgende vil vi beskrive hvordan temaene skal brukes, og hvordan det knyttes opp mot rammeplanens fagområder.

* Kommunikasjon, språk og tekst.

I Rammeplanen står det «Barna skal få utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer, ved å møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, egler, sanger litteratur og tekster fra samtid og nåtid. I vårt arbeid med «All verdens dyr» skal barna få kjennskap til norske husdyr, ville norske skogsdyr og eksotiske dyr. Vi leser Jungelboken, Blekkulf, og Skinnvotten. Barna lærer nye ord og uttrykk, og de får kjennskap til likheter og forskjeller, får erfare størrelser, telling, kommunikasjon og samarbeid bl.a. gjennom lek med dyrefigurer. Målet for arbeidet er at barna skal få kjennskap til mange dyr, dyrelyder og habitat, både dyr i Norge og dyr i andre land. Vi skal se bilder, samtale rundt det vi ser, høre på lydene de lager, finne ut hva de spiser og hvor de bor.

Når vi går over til «Eventyr» på nyåret, vil det fortsatt handle mye om dyr. Vi blir kjent med «Geitekillingen som kunne telle til 10», «Bukkene Bruse», «Gullhår og de tre bjørnene». Vi skal lese om «den lille rød høna», «De tre små griser» mm.

I begge temaene bruker vi sanger og dramatisering, og vi har ulike formingsaktiviteter knyttet til temaet.

*Kropp, bevegelse, mat og helse.

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få muligheten til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen»

I tema-arbeidene er barna fysisk aktive i ulike leker som f.eks. « Haien kommer», «Reven kommer», «I trollmannens hatt». Vi går turer i nærområdet, ser etter dyr og dyrespor, lytter etter fuglelyder.

*Kunst, kultur og kreativitet.

«Opplevelser med kunst og kultur. Barna skal få være med å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film og design»

Barna skal få bruke ulike teknikker, materialer og verktøy til å uttrykke seg. De skal lage fellesbilder og enkeltbilder innenfor temaene All verdens dyr og Eventyr. De vil bli motivert og oppfordret til å uttrykke seg kreativt gjennom musikk, dans og drama

ALDERSINDELTE GRUPPER.

Tveterjordet FUS barnehage er en barnehage med et aldersspenn fra 1 – 5 år. Hvert alderstrinn har sine spesielle behov som skal ivaretas, og dette legger vi spesielt stor vekt på når barna samles i aldersinndelte grupper 2 dager i uken: “Ekorngruppen” (førskolebarna), “Musegruppen” og ”Marilhøner”. I gruppene blir det lagt opp både til lek med jevnaldrende og mer temarettet virksomhet.

De ulike temaene vil ofte gå igjen i de forskjellige gruppene, men innhold og arbeidsform vil være ulik for å ivareta progresjonen og de ulike utviklingsnivåer.

Enkelte opplegg er forbeholdt de eldste barna, dette gjelder spesielt Friluftskolen og Skiskolen, som er blitt en fast tradisjon i Ekorngruppen.

Alle gruppene har sin faste turdag hver uke, turenes lengde og innhold varierer ut fra barnas alder og interesser. På turene benytter vi oss i stor grad av barnehagens nærområder.

Se forøvrig emneplanene for de enkelte gruppene for flere detaljer.

EKORNGRUPPEN

5 åringene

Marianne og Nina har ansvaret for Ekorngruppen i år.

Barna i Ekorngruppen er de eldste i barnehagen og skal få oppleve gleden ved nettopp det. Det siste året i barnehagen vil bestå av nye og annerledes opplevelser. Sammen skal vi være nysgjerrige, vi skal oppleve, erfare og forstå.

Ekornbarna skal få lov til å vise at de mestrer. Vi skal øve, - øvelse gjør mester!

Det er et tett samarbeid mellom barnehagen og de skolene barna sogner til. Gjennom møter, skolebesøk og også besøk fra skolen til barnehagen blir vi kjent med hverandres forventninger i forhold til skolestart. Med utgangspunkt i dette har vi utarbeidet en del punkter som vi jobber med gjennom hele det siste året i barnehagen:

Selvstendighet:

- av- og påkledning
- holde orden i klærne på plassen
- tenke og vurdere: hva skal jeg ha på meg i dag
- toalettsituasjonen; klare å tørke seg selv og ha god håndhygiene
- måltid; kunne åpne sekk, matboks og drikkeflaske selv

Sosial trening:

- hvordan er vi mot andre
- hvordan ønsker vi at andre er mot oss
- kunne turtaking i spill og andre situasjoner
- klare å takle tap
- hjelp andre, trøste
- forholde seg til grenser og regler

Motoriske ferdigheter:

- åle, krabbe, klatre, hoppe, løpe. Å tørre gir trygghet
- kaste og ta imot ball, hoppe tau
- kunne fargelegge innenfor streker, skrive navnet sitt, tegne og klippe, blyantgrep

Konsentrasjon:

- oppgaveark
- sitte i ro, lytte til historier
- rekke opp hånden, vente på tur
- kunne motta felles beskjeder

Det finnes et Overførings skjema barnehage/skole som skal sendes det enkelte barns skole våren før skolestart. Pedagogisk leder og foreldrene samarbeider om å fylle ut dette skjemaet i vårens foreldresamtale.

Samholdet i gruppen, vennskap og glede skal være det overordnede. De lærer seg å rekke opp hånden, vente på tur og snakke en og en. Lytte til den som har noe å fortelle (samtaler rundt forskjellige temaer). Vi vil jobbe med å utvide ordforråd. Hver uke fokuserer vi på et nytt ord, gjerne knyttet til sosial kompetanse og vennskap (ukens ord)

EMNER VI VIL ARBEIDE MED I LØPET AV ÅRET:

VENNSKAP – SOSIAL KOMPETANSE

Dette blir et tema gjennom hele året. Barna skal lære å vise oppmerksomhet, omtanke, inkludere andre i sin lek, oppmuntre hverandre og gjenkjenne følelser hos hverandre. Gi bort, dele med, trøste og lytte til andre er viktige elementer, i tillegg til å oppleve gleden ved å ha venner. Tørre å stå fram foran de andre og vise fram eller si noe om det de har laget er også noe vi skal trene på.

BRANNVERN

Vi er invitert til Bekkestua Brannstasjon på opplevelsesdag. Vi skal delta på et opplegg for alle 5-åringer i Bærum, hvor vi bl.a. skal få se en demonstrasjon av brann og lære om brannforebyggende tiltak. I forbindelse med dette jobber vi med opplæring i brannforebyggende arbeid.

Besøk på Bekkestua Brannstasjon i september, Brannverndag på Kalvøya i juni.

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Vi vil bruke naturen mye, følge skiftningene gjennom året. Om høsten kan vi høste epler og pærer, og om våren kan vi så frø og skape noe nytt. Vi vil være miljøbevisste og plukke søppel på turer, og selvfølgelig rydde etter oss selv på tur. Høst og vår skal vi på Friluftskolen, der vi lærer masse spennende om naturen. Barnehagen har masse turutstyr. Det vil vi benytte på turer i skogen, f.eks. lage mat på stormkjøkken/primus. Barna skal også introduseres for litt «hverdagskjemi» og naturvitenskap. Det er flere morsomme eksperimenter man kan gjøre med ting man finner på kjøkkenet!

TRAFIKK

Dette blir et gjennomgangstema i hele år, med en intensivt trening til våren. På alle turer må vi forholde oss til trafikken og lære hvordan vi som fotgjengere oppfører oss. Vi skal trene på å vise oppmerksomhet i trafikken, og få innsikt i de viktigste reglene. Lærer (tegner) noen trafikkskilt. Vi benytter opplegg fra Naffens trafikkboks og Trygg trafikk.

ANTALL, ROM OG FORM

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter skal arbeidet med antall, rom og form, være med på å utvikle barnas matematiske kompetanse.

Vi benytter ulike typer spill, som er med på å gi barna økt forståelse for strategi, logisk tenkning, problemløsning, tall og mengder. Barna får dessuten trening i å forholde seg til turtaking, og de får kjenne på følelsen av å vinne og tape.

IKT

Barna skal få hjelpe til å ta bilder når vi er på tur. Disse skal vi sammen flytte over til en skjerm i barnehagen så vi kan vise fram bildene til foreldre og de andre barna.

Vi vil bruke I-pad som oppslagsverk sammen med barna, der vi kan søke etter forskjellig informasjon, ideer til aktiviteter osv.

GAMLEDAGER

Til våren vil vi i en periode fokusere på tema «Gamledager». Hva mener barna er «gamledager»? Har de noen besteforeldre som kan fortelle om «gamledager»? Vi skal lære om hverdagen m.h.t. mat, boforhold, transportmidler, kjønnsroller, klær, teknologi m.m. Vi vil lage mat fra bunnen av, kle oss i gammeldagse klær og leke gamle leker. Vi vil også reise til Folkemuseet på Bygdøy der vi kan lære enda mere om temaet.

TURER

Vi har god erfaring med å dra på noen lengre utflukter med denne aldersgruppen. Vi benytter buss og T-bane for å frakte oss dit vi skal, noe som er en opplevelse i seg selv for mange! Vi vil også gjøre oss kjent i nærmiljøet og benytte områder i nærheten som mål for utflukter.

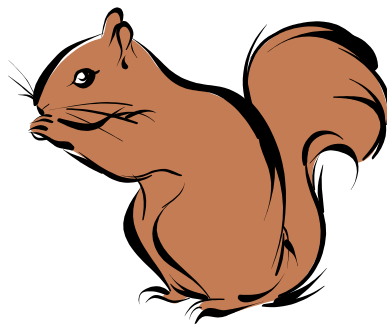
Noen av turmålene er: Biblioteket, Gjønnes lekeplass, Skallumskogen, Eplehagen, Bekkestua sentrum, Folkemuseet på Bygdøy og teaterbesøk.

OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE

Med våren kommer også forventningene rundt skolestart. Vi snakker en del om dette, og barna får komme med sine tanker rundt temaet. Vi forsøker å avdramatisere det som oppleves som skummelt, og fokuserer på nye venner og nye opplevelser. Øver på selvstendighet i påkledningen og toalettsituasjonen. Lærer å ha orden i klærne. Kunne følge felles beskjeder og lære å skrive navnet sitt. Vi vil også benytte div. oppgaveark med skole-relaterte utfordringer. Barnehagen drar på besøk til de enkelte skolene sammen med de kommende førsteklasingene. Personalet deltar på samarbeidsmøter som skolen arrangerer.

GENERELT

Tirsdager er vi i barnehagen og har aktiviteter inne, onsdag er turdagen vår. Ekorngruppen har en lang tradisjon på å delta på Friluftsskole vår og høst og Skiskole om vinteren. Dette er vi med på i år også.

BJØRNEGRUPPEN

2-åringene

MUSEGRUPPEN

3-4 åringene

I år skal «Bjørner» og «Mus» være mye sammen i gruppetiden, dvs. tirsdag og onsdag formiddag.

Tirsdag blir fast utedag/turdag. De eldste går en del turer i nærmiljøet, mens de yngste vil variere mellom å være med på tur og å være ute i barnehagen. Turene kan gå f.eks til andedammen på Skallum, skolegården, eplehagen eller biblioteket på Bekkestua. Barne skal få følge et fast tre gjennom hele året, og se på endringene som skjer fra årstid til årstid. Det er masse spennende å se på når vi er på tur; Ender, katter, hunder, ekorn, robotklippere(!) osv.osv. Vi kan plukke med oss naturmaterialer tilbake til barnehagen og bruke det i leken, til sortering og formingsaktiviteter.

Onsdag er innedag. Fordi disse barna her et ganske stort spenn i alder og utvikling, vil vi dele opp i grupper med aktiviteter tilpasset nivå og interesser.

Hver onsdag har vi samlingsstund som vil ha fokus på sang, bevegelsesleker og eventyr.

Dialog og barnas egen medvirkning er sentralt.

Vi organiserer aktivitet rundt ulike tema og bruker mye formingsaktiviteter som tegning, klipping og liming, plastelinaløk, pusling med div. materiell. Periodevis vil vi benytte spill og puslespill, igjen inndelt etter alder og hvilke utfordringer det enkelte barn trenger.

Vi voksne vil sørge for å være tett med barna i leken, for å kunne hjelpe alle til rette, lære barna å være inkluderende og åpne for alle i leken, styrke barnas sosiale kompetanse og skape et trygt og godt lekemiljø.

MARIHØNER

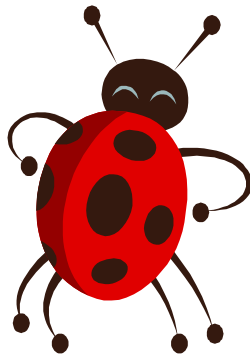
1-åringene

Dette er en aldersgruppe som har behov for mye aktivitet helt nede på gulvet. Vi er trygge og nære voksne som leker, synger og koser med disse minste!

De vil ha fast utetid før lunch mandag-torsdag (ettersom de sover etter lunch) Ute blir det lek i sandkassene, på dumphusken, og i husken. Vi studerer alle de spennende småtingene barna oppdager under leken, og griper fatt i det de er interesserte i til enhver tid.

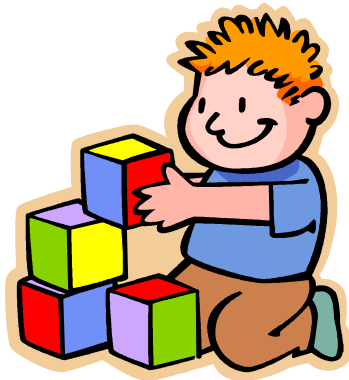
Vi har små sangstunder med enkle sanger som gjentas ofte. Reportoaret utvides gradvis, men det kjente og kjære er alltid trygt og godt!

Fredagene etablerer vi en egen gruppe inne med de små. De vil leke og synge og ha fokus på temaet ulike dyr, slik de eldre barna også skal i sine grupper.

PROGRESJONSPLANER FOR FAGOMRÅDENE

- språk, tekst og kommunikasjon
- kropp, bevegelse og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknikk
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn
- antall, rom og form

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
SPRÅK, TEKST OG KOMMUNIKASJON	<p>begrepslæring i dagligsituasjoner</p> <p>her-og-nå erfaringer</p> <p>gjentakelser</p> <p>pekebøker, enkle bøker med lite tekst</p> <p>enkle rim, regler, sanger m. bevegelser, eventyr</p> <p>benevne fargenavn i naturlige sammenhenger</p> <p>bevisst, aktiv bruk av språket fra de voksnes side</p> <p>begynnende rollelek, samarbeid</p>	<p>sanger, rim og regler brukes aktivt</p> <p>samtaler og dramatisering i små grupper</p> <p>bøker med mer tekst, enkel gjenfortelling</p> <p>rollelek</p> <p>enkle regel-leker</p> <p>bruke fargenavn, benevne kroppsdel</p> <p>konstruktiv bruk av språket i konfliktløsning</p> <p>sette ord på følelser</p>	<p>deltar aktivt i "språk-tulle-leker", fortelle vitser, gåter</p> <p>kunne gi og ta imot muntlige beskjeder</p> <p>høytlesing fra bøker uten bilder, gjenfortelling, kunne fortelle historier</p> <p>samtale om følelser</p> <p>barneintervjuer</p> <p>avanserte regel-leker turtaking</p> <p>kjennskap til symboler som bokstaver, tall, ordbilder. Kunne skrive eget navn</p> <p>skoleforberedende aktiviteter</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
KROPP, BEVEGELSE OG HELSE	<p>bli kjent med egen kropp gjennom bevegelse i variert terreng</p> <p>bli kjent med funksjon og navn på enkelte kroppsdelene</p> <p>oppleve kroppslig mestring utfra egne forutsetninger</p> <p>sansomotoriske aktiviteter</p> <p>enkle finmotoriske aktiviteter</p> <p>korte turer, gjerne innenfor barnehagens eget område</p> <p>legge til rette for ulike søvn- og matbehov</p> <p>innarbeide rutiner i forhold til hygiene</p>	<p>ta utfordringer vedr. egen kroppsbeherskelse, tørre å prøve nye ting</p> <p>positivt forhold til fysisk aktivitet</p> <p>øve på grovmotoriske ferdigheter som klatre, krype, ballansere, hoppe</p> <p>lære om sansene og kroppens funksjoner</p> <p>turet i nærmiljøet</p> <p>kjenne til og benytte gode hygiene-rutiner</p>	<p>varierte grovmotoriske utfordringer som hinderløype og klatreaktiviteter, kaste og ta imot ball</p> <p>mer utholdenhet ved fysisk aktivitet, lengre turer</p> <p>ski, skøyter og lignende</p> <p>trene selvstendighet rundt påkledning (knapper, glidelåser osv)</p> <p>fokus på blyantgrep, klipping</p> <p>trene selvstendighet rundt hygiene og toalett</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-ÅRINGER
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	<p>få erfaring med ulike typer materialer, enkle formingsaktiviteter, skape noe, fokus på prosessen</p> <p>benytte musikk, dans, dramalek</p> <p>delaktig på barnehagens merke- og tradisjonsdager</p>	<p>stimulere kreativitet og fantasi gjennom å undre oss sammen</p> <p>varierte formingsaktiviteter</p> <p>ulike uttrykksformer</p> <p>oppleve mestring gjennom å skape noe av musikk, drama, forming, bruke rytmeinstrumenter</p> <p>utvidet materialkjennskap</p> <p>teaterbesøk</p> <p>formidle barnekultur gjennom rim, regler, sanger</p> <p>aktiv deltakelse barnehagens merke- og tradisjonsdager</p>	<p>mer avanserte formingsaktiviteter, konkrete oppgaver</p> <p>aktiv bruk av drama/rollelek</p> <p>benytte biblioteket</p> <p>museumsbesøk</p> <p>eksperimentere med musikkinstrumenter</p> <p>delta på div. kulturtilbud; teater, konserter osv</p> <p>norske merkedager og tradisjoner</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
NATUR, MILJØ OG TEKNIKK	<p>utelek hver dag uansett vær</p> <p>gode utelivsopplevelser</p> <p>begynnende erfaringer med dyr, insekter og planter</p> <p>begynnende erfaringer med ulike årstider og værtyper</p> <p>utforske hverdagslige teknikker som lime, åpne/lukke, sette sammen etc.</p> <p>enkel byggelek</p>	<p>turer alle årstider</p> <p>undre oss sammen i naturen</p> <p>benytte div. hjelpemidler som oppslagsbøker, lupe</p> <p>kjennskap til årstidenes virkninger</p> <p>kjennskap til nærmiljø og turområder</p> <p>ta vare på naturen, rydde etter oss osv</p> <p>erfare bruk av forskjellig verktøy og materialer</p> <p>konstruksjonslek med forskjellig byggematerialer</p>	<p>utvide turområdene</p> <p>forståelse for å ta vare på naturen, naturvern</p> <p>kunnskap om samspillet i naturen</p> <p>innblikk i IKT, spesielt gjennom bruk av digitale kamera</p> <p>mer avansert byggelek med ulike materiale og verktøy</p> <p>utforske teknikker for å finne kreative løsninger på ulike utfordringer</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI	<p>erfare at vi er forskjellige mennesker med ulike behov</p> <p>lære respekt for det som lever</p> <p>begynnende utvikling av sosiale ferdigheter</p> <p>vise omsorg og empati, kunne trøste</p> <p>gi uttrykk for egne følelser og meninger</p> <p>forskjell på rett og galt</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>	<p>erfare at man kan bidra med ulike ting</p> <p>respektere hverandre</p> <p>ta vare på, og hjelpe hverandre</p> <p>bidra til å løse konflikter</p> <p>videreutvikle sosiale ferdigheter</p> <p>markere norske tradisjoner og høytider</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>	<p>se andres behov og handle positivt ut fra det</p> <p>kunne argumentere for egne meninger</p> <p>filosofiske samtaler</p> <p>kjenne norske tradisjoner og høytider</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	<p>Gruppetilhørighet og felles opplevelser</p> <p>Bli kjent med rutiner og regler i barnehagen</p> <p>Korte turer, utforske det helt nære, f.eks barnehagens egen skog</p> <p>Familien min</p>	<p>Forholde seg til regler og rutiner, vise sosial kompetanse i hverdagen</p> <p>Kjenne til enkle trafikkregler</p> <p>Kjennskap til faste tursteder i nærområdet, eks. stadion, biblioteket, Bekkestua sentrum</p> <p>Familie</p>	<p>Forståelse av rollen som eldst i barnehagen, hjelpe til og ta hensyn til de yngre</p> <p>Trene på trafikkregler</p> <p>Kunnskap om brannvern og nødnummer</p> <p>Bedre kjennskap til nærmiljøet, utvide radius for turer, jevnlig bruk av biblioteket, besøk på brannstasjonen, museumsbesøk</p> <p>Enkel kartforståelse</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
ANTALL, ROM OG FORM	<p>Begrepslæring i hverdagsaktiviteter eks. størst/minst, full/tom, over/under</p> <p>Tallregler</p> <p>Få erfaringer med ulike størrelser og mengder</p> <p>Få erfaringer innenfor sortering og kategorisering</p> <p>Enkle puslespill</p> <p>Ulike former, figurer, mønster.</p>	<p>Begrepslæring i forhold til antall, plassering, former</p> <p>Telling</p> <p>Konstruksjonslek</p> <p>Puslespill</p> <p>Spill med terning</p> <p>Likhet/ulikhet</p>	<p>Lek med vekt, volum og tid</p> <p>Tallsymboler</p> <p>Romforståelse, tegne kart</p> <p>Bruk av begreper som sirkel, kvadrat</p> <p>Spill, mer avanserte</p> <p>Leke med enkel matematikk</p>

PERSONALMEDVIRKNING OG KOMPETANSEUTVIKLING

Det er viktig at personalgruppen holder seg à jour og faglig oppdatert for å kunne gjøre en god jobb i barnehagen. Vi bruker derfor en del ressurser på kursvirksomhet og annen form for kompetanseheving som veiledning, møter og lignende.

Barnehagesektoren i Bærum kommune kommer hvert år med tilbud om diverse kurs til de ulike målgruppene i barnehagen med utgangspunkt i sektorens satsningsområder. Dette benytter vi oss av og lager planer for kursing av den enkelte medarbeider med utgangspunkt i dette tilbudet. De som er på kurs har ansvar for å dele stoffet med resten av personalgruppen.

Nytt personale og ikke-faglært personale følges opp med veiledning. Vi tar utgangspunkt i daglige aktiviteter og hendelser i barnehagen. Veiledningen foregår på avdelingsmøter og personalmøter, i tillegg til at vi har egne veiledningsmøter etter behov. Det er barnehagens pedagogiske personale som gjennomfører veiledningen.

Årskalender for personalmedvirkning og opplæringsplan 18/19

AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	gjennomgående:
info om sikkerhet og rutiner	Personalmøte oppfølging nyansatte	Personalmøte	Personalmøte	Personalmøte	veilednings møter
planleggings arbeid	Brannøvelse	veiledning for ped.leder på dispensasjon	veiledning for ped.leder på dispensasjon	juleavslutn. personalet	
	veiledning for ped.leder på dispensasjon				
	FUS leder-opplæring, styrer	FUS leder-opplæring, styrer			
JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI
Peresonal-møte, planlegging-arbeid	Personalmøte	personalmøte	personalmøte vurderings-arbeid	personalmøte	

FORELDREMEDVIRKNING

Årskalender for foreldremedvirkning 2018 /2019

AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	
Tilvenning av nye barn og samtaler med deres foreldre	Høstfest Foreldremøte Samarbeidsutvalgsmøte	Foreldresamtaler	Foreldresamtaler SU-møte	Luciafrokost Julegløgg	
JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI
	SU-møte Foreldrekaffe	evt. tema-møte	Årsmøte, Foreldreråd Foreldresamtaler Vurdering av året	Samarbeidsutvalgsmøte	Sommerfest